

*Ποῖος ἤκουσε ποτέ του
κόκκαλα πνοήν νὰ ἐκβάλουν,
σάλπισμα νὰ καταλάβουν
καὶ ἄφ' τὰ μνήματα νὰ ἐκβοῦν ;*

*Ψεῦμα μέγα, ἐν ἀληθείᾳ !
πλὴν καὶ τοῦτο ἂν εἶχε γίνῃ
τῆς Ἑλλάδος οἱ ἀνδρείοι
ποῖαν τιμὴν ἤθειλ' ἴδουν ;*

*Ἡ Γαλλία ἐξακουσμένη ;
δὲν βαστᾷ τὴν τυραννίαν ;
τὸ γνωρίζει ἢ Ἰταλία
ποῦ γιὰ χρόνους θὰ θρηνηῖ.*

*Ἐνας δράκων πινασμένος
πέμπεται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν
πίπτει εἰς τὴν Ἰταλίαν
κι' ὄ, τι εὖρη τὸ ρουφᾷ κτλ.*

Ἡ πρὸς τὴν δημοκρατικὴν Γαλλίαν ἐχθρότης του φανερόνεται καὶ εἰς τὸ πρὸς τὸν τότε αὐτοκράτορα τῆς Ρωσσίας Παύλον ὕμνον του εἰς γλώσσαν ἀρχαίαν καὶ στίχους δεκαπεντασுλλάδους καὶ ὁμοιοκαταλήκτους.

Ὅπως ἀντίθετος τοῦ Λογοθέτου εἰς τὰ πολιτικὰ φρονήματα καὶ εἰς τὰ αἰσθήματα εἶναι ἕτερος στιχουργὸς τῆς ἰδίας ἐποχῆς, ὁ Νικόλαος Κούρτσολας¹, θαυμαστῆς τῆς δημοκρατικῆς Γαλλίας καὶ τοῦ κήρυκος τῶν δημοκρατικῶν ἰδεῶν εἰς τὴν Ζάκυνθον Ἀντωνίου Μαρτελάου. Τὸν πρὸς ἀμφοτέρους θαυμασμόν του ὁ Κούρτσολας ἐξωτέρεικε με στίχους, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν ἀρκετοὶ ἐπωσδήποτε, ἀλλὰ μὴ ἔχοντες σημασίαν ἄλλην πλὴν τῆς ἱστορικῆς.

Ἡ μικρὰ αὕτη ὁμάς τῶν Ζακυνθίων ποιητῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνεφάνησαν πάντες κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν καὶ ἐντὸς τοῦ ἰδίου περιβάλλοντος καὶ τῶν ὁποίων τὰ στιχουργήματα ὁμοιάζουν πολὺ πρὸς ἀλληλα, ἔχοντα μάλιστα ὅλα σχεδὸν καὶ τὴν ἰδίαν μετρικὴν, ἀπεικονίζει ζωηρῶς τὴν κοινωνίαν τῆς Ζακύνθου εἰς ὀρισμένην ἐποχὴν, τὴν ζωὴν τῆς καὶ τὰς ἰδέας τῆς. Ἡ ποίησις τῆς ἢ ἀτεχνος πολλάνκις καὶ πτωχὴ βεβαίως ἔχει πολὺ τοπικὸν χρῶμα καὶ τοῦτο καθιστᾷ αὐτὴν ἀξία προσοχῆς τιнос. Πάντως ὅμως ἢ μικρὰ αὕτη ὁμάς με τὰ ἀτεχνα στιχουργήματά τῆς ἐδημιούργει πειρητικὴν τινα παράδοσιν, ἀπεδείκνυσεν, ὅτι εἰς τὴν χώραν τῶν ὑπῆρχε ποιά τις ποιητικὴ ἀτμόσφαιρα, καὶ ἐγένεν ὁ πρόδρομος λογοτεχνικῆς κινήσεως, ἢ ὁποία ὀλίγον ἀργότερον ἐξεδηλώθη ἱκανῶς γενναία. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἀνεξέταστον τὸ ποιητικὸν ἔργον τῆς, τὸ ὁποῖον ἂν δὲν ἔχη ἄλλην σημασίαν,

1.— Ἴδε περὶ αὐτοῦ: Σπ. Βιάζης εἰς περιοδικὸν «Νέα Ζωή» Ἀλεξανδρείας τόμ. Ε' σελ. 366.

